

ПРОГРАМА
сприяння залученню інвестицій та розвитку підприємництва у м. Черкаси
на 2022-2026 роки

ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЯКОЇ НАПРАВЛЕНА
ПРОГРАМА

Інвестиційний клімат міста нерозривно пов'язаний з інвестиційним кліматом України та тенденціями на світових ринках. Політична й економічна стабільність є основними факторами розвитку бізнесу та залучення довгострокових інвестицій, а для потенційних інвесторів пріоритетними є прозорість, передбачуваність і стабільність інституційного середовища.

Звісно, Україна має певні здобутки у сфері покращення інвестиційного клімату, однак є і суттєві проблеми та перепони для інвесторів. Так, у рейтингу Doing Business-2020 Україна посіла 64 місце серед 190 країн. За Індексом сприйняття корупції (CPI) у 2020 році Україна посіла 117 місце серед 180 країн світу. У 2021 році Індекс економічної свободи відніс Україну до категорії економік "переважно невольні" (mostly unfree), внаслідок чого маємо 126 місце серед 180 країн.

Також вкрай негативно вплинули на економіку країни наслідки гострої респіраторної інфекції COVID-19. Реальні економічні втрати від запровадження карантинних обмежень оцінити достатньо важко, однак зрозуміло, що коронакриза призвела до стрімкого зниження глобальних потоків прямих іноземних інвестицій (за даними ООН економічні втрати щонайменше на 40%).

За прогнозами експертів, очікувати відновлення потоків капіталу у 2021 році не варто, адже навіть за оптимістичними прогнозами показник зменшиться ще на 5-10%. Найбільше постраждають потоки капіталу до країн, що розвиваються, оскільки найбільшого скорочення зазнають інвестиції у експортні галузі. Відповідно, на світових ринках конкуренція за капітал тільки зростатиме, а у виграші будуть країни із найбільш сприятливим інвестиційним кліматом.

Сповільнення темпів інвестиційної діяльності, зниження рівня ділової активності по всьому світу нівелює зусилля міської влади по залученню інвестицій в докарантинний період, тож вкрай важливим є врахувати фокус потенційних інвесторів на вже готові для реалізації проєктів майданчики з наявною інфраструктурою. В умовах економічної невизначеності час від пошуку необхідного інвестиційного майданчика до впровадження інвестиційного проєкту має бути мінімальним, щоб вже у найближчій перспективі приносити економічний ефект.

Слід також звернути особливу увагу і на окремі негативні фактори розвитку бізнесу у місті. Так, за результатами досліджень Індекс конкурентоспроможності міст 2021 (ІКМ 2021), проведених в рамках Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України», Черкаси зайняло 42 місце у рейтингу серед 45, у яких проходило дослідження. ІКМ заснований на двох

джерелах інформації – статистичні дані та результати опитування бізнесу. Думка бізнесу є частиною ділового клімату, плани та очікування якого формують майбутню поведінку. Серед основних перешкод для ведення бізнесу в місті зайняли такі проблеми, як епідемія коронавірусу і карантин, високі податки, низький попит та брак кваліфікованої робочої сили.

Зрозуміло, що наслідки пандемії та рейтинги країни в цілому впливають на інвестиційний клімат кожного населеного пункту, зокрема і на Черкаси. Тож вкрай важливим є формування місцевої політики, направленої на усунення адміністративних перепон, покращання інвестиційного клімату, створення середовища, сприятливого для розвитку підприємництва, підтримку відновлення потужностей виробництва, зростання високоякісних, конкурентоспроможних товарів і послуг, розширення ринків збуту, покращення іміджу міста Черкаси на регіональному та міжнародному рівнях.

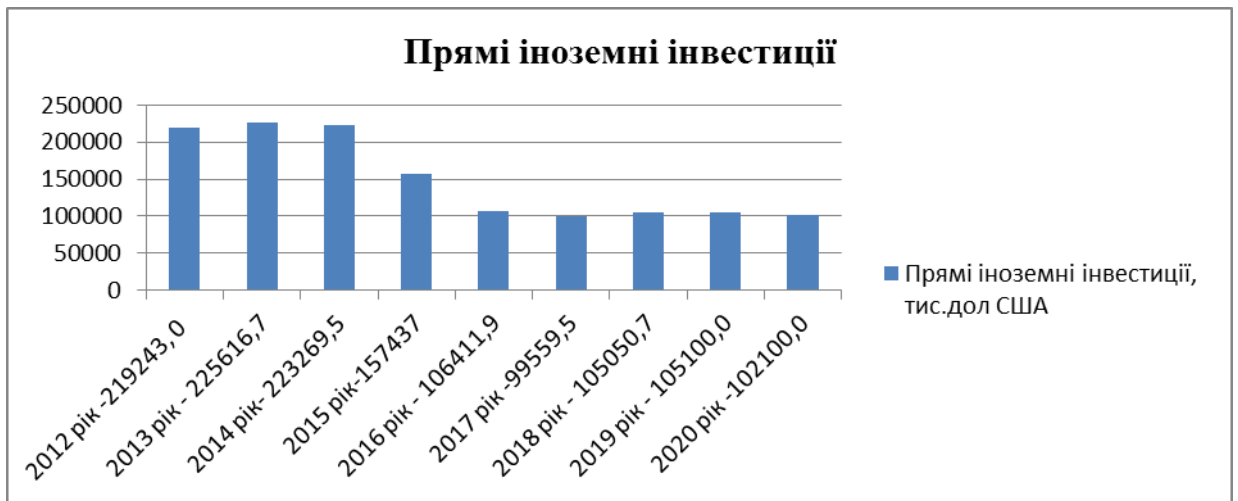
МЕТА ПРОГРАМИ

Програма сприяння залученню інвестицій та розвитку підприємництва у м.Черкаси на 2022-2026 роки направлена на створення сприятливих умов для поліпшення інвестиційного клімату, розвитку бізнесу, підвищення конкурентоспроможності підприємництва та підвищення його ролі у соціально-економічному розвитку міста, створення умов для інвестування в проєкти, що спрямовані на розвиток, збільшення надходжень до міського бюджету, залучення до спільної роботи всіх зацікавлених секторів економіки, позиціонування міста як надійного партнера та перспективної території для ведення бізнесу на основі наявного потенціалу та конкурентних переваг.

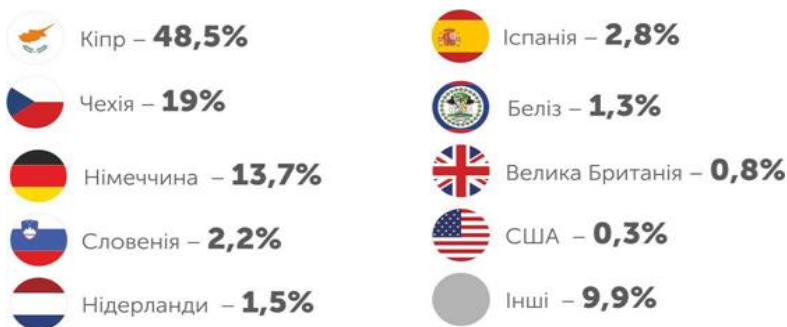
ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ТА СПОСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ, СТРОКИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Економічний розвиток будь-якого міста в обумовлений рівнем інвестиційної діяльності. Тому посилення діяльності із залучення інвестицій до міста та створення привабливого інвестиційного іміджу Черкас на території України та за кордоном – два принципово важливих напрями діяльності, що здатні суттєво вплинути на поліпшення середовища для ведення ділової та економічної діяльності, забезпечення сталого соціально-економічного розвитку міста.

Згідно даних Головного управління статистики в Черкаській області, обсяг внесених з початку інвестування в економіку міста прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) на 01.01.2020 становив 102,1 млн.дол. США та у розрахунку на одну особу населення міста становив 370,37 дол. США.

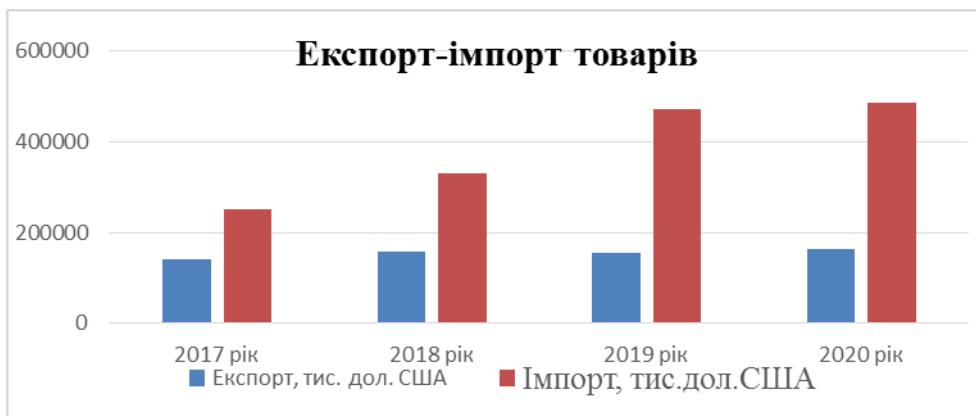
Прямі інвестиції надійшли від нерезидентів з 30 країн світу. До основних країн-інвесторів належать: Кіпр, Чехія, Німеччина, Іспанія, Нідерланди та Словенія.

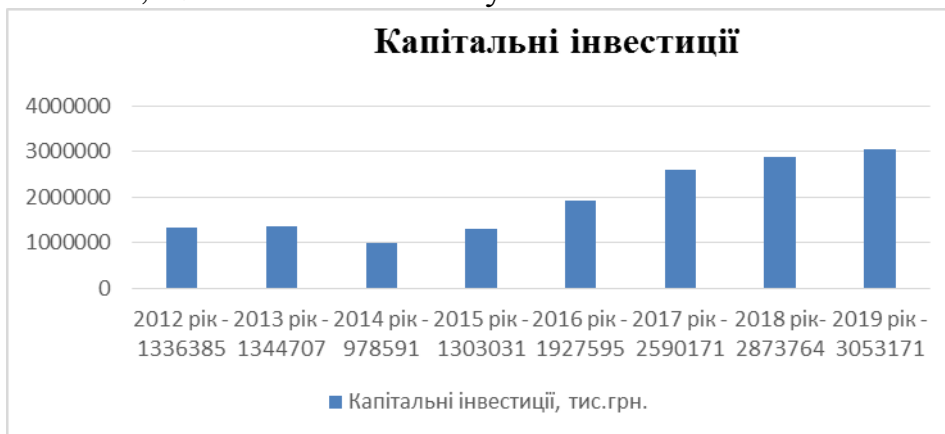
Найбільші обсяги прямого іноземного капіталу зосереджено на підприємствах (близько 110 підприємств) промисловості, а також на підприємствах і в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном.

За останні декілька років обсяг експорту товарів зберігає позитивну динаміку, але є суттєво меншим, ніж імпорту товарів. Коефіцієнт покриття експортом імпорту за 2020 рік – 0,34.

На початок 2020 року підприємствами міста освоєно 3 053 171,0 тис. грн. капітальних інвестицій. За напрямками освоєння капітальні інвестиції були вкладені переважно в інженерні споруди – 28,25%, машини, обладнання та інвентар -26,76% та житлові будівлі -16,9% від загальної кількості капітальних інвестицій. Аналіз капітальних інвестицій за джерелами фінансування показує, що основним джерелом інвестування продовжують залишатися власні кошти підприємств та організацій – 42,9 % та кошти державного та місцевого бюджетів – 38,8 % загального обсягу.

Необхідно зазначити, що обсяг інвестицій вкрай недостатній порівняно з потребами економіки міста. А обсяг прямих іноземних інвестицій введених в економіку міста має тенденцію до зменшення.

За останні декілька років основні показники діяльності суб'єктів підприємницької діяльності зберігають позитивну тенденцію. За даними статистичної звітності станом на 01.07.2021 року в місті зареєстровано:

Кількість підприємств, одиниць

Роки	Кількість підприємств	Великі підприємства	Кількість середніх підприємств	Кількість малих підприємств	
					в т.ч. мікро-підприємства
2013	3610	4	151	3455	2915
2014	3752	3	144	3605	3105
2015	3852	3	142	3707	3242
2016	3614	4	134	3476	2885
2017	4105	4	148	3953	3344
2018	4339	4	156	4179	3519
2019	4610	4	176	4430	3739
2020	4596	3	186	4407	3878

За останні декілька років кількість середніх та малих, в т.ч. мікро-підприємств, до 2020 року поступово збільшувалась. У 2020 році загальна

кількість підприємств дещо зменшилась, зокрема малих та мікропідприємств, при цьому тенденція до зростання кількості середніх підприємств зберігається.

Показники діяльності фізичних осіб-підприємців, осіб

Роки	Кількість фізичних осіб-підприємців	Обсяг реалізованої продукції(товарів, послуг), тис.грн
2015	15499	6253711,4
2016	16181	7982953,1
2017	14859	9 262 071,7
2018	15313	11 056 926,4
2019	15837	12 775 737,3

Серед зазначених суб'єктів підприємницької діяльності економічно активні 142 середніх підприємств, 3707 активних малих та 15499 фізичних осіб-підприємців. Чисельність економічно активних підприємців є меншою за тих, хто зареєстрований як суб'єкт господарювання.

Кількість зайнятих працівників, осіб

Роки	Великі підприємства	Середні підприємств	Кількість малих підприємств	Фізичні-особи підприємці
2013	12548	25993	19105	23839
2014	9496	27445	19022	27861
2015	9237	26722	17905	24369
2016	9383	24780	17678	25727
2017	9561	25443	18113	26374
2018	9550	26774	18880	31106
2019	9692	31406	20242	30810

Зберігається позитивна тенденція щодо збільшення кількості найманих працівників суб'єктів підприємницької діяльності, особливо на користь середніх підприємств та фізичних осіб-підприємців, що в свою чергу свідчить про певні позитивні зрушення з детінізації місцевої економіки.

Інноваційна діяльність більшості підприємств міста є доволі низькою. Незважаючи на те, що ключовим фактом технологічного розвитку підприємств є збільшення витрат на науково-дослідні та експериментальні роботи, частка інноваційно-активних підприємств міста до загальної кількості промислових підприємств становить лише 19 %.

Обсяг реалізованої промислової продукції підприємствами міста Черкаси за 2020 рік становить 26,97 млрд. грн., що на 0,9% менше, ніж за 2019 рік. У структурі реалізованої промислової продукції частка реалізованої продукції підприємствами переробної промисловості становила 68,2%, з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 29,8%, водопостачання, каналізації, поводження з відходами – 2,0%. З поміж видів діяльності переробної промисловості найбільш вагомими є виробництво хімічних речовин і хімічної продукції, виробництво харчових продуктів, та виробництво неметалевої мінеральної продукції, на які припадає, відповідно 17,3%, 12,8% та 7,4% обсягу реалізації по місту.

За підсумками 2020 року, загальний обсяг реалізованої продукції (товарів та послуг) суб'єктів господарювання-юридичних осіб Черкас становив 90,04 млрд. грн. Не зважаючи на наслідки карантину, реальний ріст обсягу реалізації

порівняно з 2019 роком становив 5,17 %. Сектор малого та середнього підприємництва Черкас забезпечив 84,3 % загального обсягу реалізації.

Основні показники діяльності малих-підприємств юридичних осіб м. Черкаси*

Найменування показників	на 01.01.2018р.	на 01.01.2019р.	на 01.01.2020р
Кількість малих підприємств – юридичних осіб, одиниць	3956	4180	4457
Кількість зайнятих працівників, осіб	18143	18893	20264
Обсяг реалізованої продукції, товарів, послуг (без ПДВ та акцизу), тис. грн.	17781269,2	21980107,6	23696363,5
Питома вага реалізованої продукції (робіт і послуг) малими підприємствами - юридичними особами міста Черкаси від загального обсягу реалізованої продукції (робіт, послуг) підприємствами - юридичними особами міста Черкаси всіх форм власності	30,0%	33,4%	27,7%

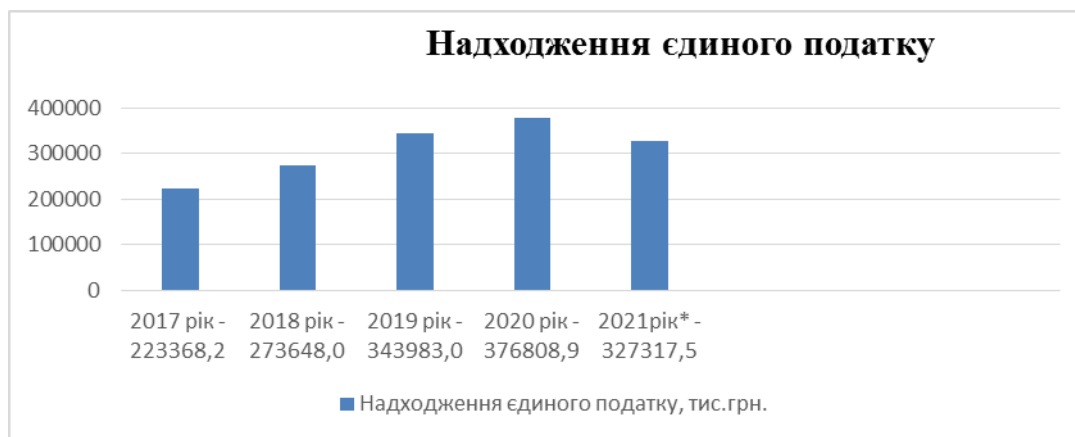
*Приведено показники діяльності економічно активних малих підприємств

За останні 5 років доходи бюджету м.Черкаси (без офіційних трансфертів) мають тенденцію до стабільного значного збільшення. Так, доходи загального фонду бюджету Черкаської міської територіальної громади станом на 01.10.2021 у порівнянні до аналогічного періоду 2020 року зросли на 17,9%. Найбільше зросли надходження по ПДФО - на 20,8 %, по єдиному податку - на 19,2%, по платі за землю на 15,8 % та по податку на нерухоме майно на 48,9%.

Надходження до міського бюджету єдиного податку

	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік*
Кількість суб'єктів господарювання-платників єдиного податку				
- Фізичні особи-підприємці	11427	11104	11573	11830
- Юридичні особи	1633	1765	1813	1185
Сума податкових надходжень до бюджету міста зі сплати єдиного податку, тис.грн	273648,0	343983,0	376808,9	327 317,5

*- інформація ГУ ДПС в Черкаській області щодо кількості суб'єктів господарювання - платників єдиного податку станом на 01.10.2021.

Загалом, явно виражені негативні тенденції у динаміці показників суб'єктів підприємницької діяльності відсутні. Однак, не зважаючи на позитивні

тенденції у сфері підприємництва, залишаються актуальними проблемні питання, що стримують його розвиток. Крім того, необхідно звернути особливу увагу на визначені цілі Національної економічної стратегії до 2030, що затверджена Кабінетом Міністрів України на початку 2021 року. Зокрема, у стратегії враховані останні тенденції та зміни у світі: глобальні зміни клімату, розвиток цифрової економіки, регіоналізація міжнародного співробітництва. Одними з ключових векторів Національної економічної стратегії визначено розвиток екосистеми підтримки бізнесу, розширення доступу до фінансування та спрощення регуляторного середовища, розвиток цифрової економіки, декарбонізація з метою досягнення цілей кліматичної нейтральності, інтеграція промислового сектору до глобальних ланцюгів вартості та створення умов для розширення експорту промислової продукції, розвиток та ефективне використання енергетичних ресурсів та інші.

Вирішення проблемних питань розвитку міста та досягнення цілей національної стратегії розвитку економіки планується за наступним напрямками:

- надання підтримки суб'єктам підприємницької діяльності через спрощення регуляторної системи, удосконалення інструментів фінансової підтримки, створення сприятливого середовища для започаткування і ведення підприємницької діяльності;
- формування підприємницької культури за рахунок підвищення рівня компетенцій, популяризації підприємницької діяльності, нарощування інформаційної та освітньої підтримки підприємництва;
- просування економічного потенціалу міста, зокрема через розвиток міжрегіональної та міжнародної співпраці, поширення інформації про інвестиційні пропозиції міста, продукцію і послуги місцевих виробників та надавачів послуг, туристичний потенціал міста, сприяння налагодженню ділових контактів;
- покращення комунікації та розвиток інфраструктури підтримки підприємництва;
- посилення діяльності із залучення інвестицій до міста та створення привабливого інвестиційного іміджу, залучення коштів міжнародної технічної допомоги та кредитних коштів на реалізацію суспільно важливих проектів міста.

Незважаючи на труднощі і перешкоди, що існують, наше місто може розраховувати на ріст показників його розвитку, збільшення обсягів інвестицій, обсягів реалізації товарів та послуг, та як слідство надходжень до міського бюджету. Природно-ресурсний потенціал міста та зручне економіко-географічне положення становлять міцну основу для втілення в життя інвесторами низки бізнес-проектів, направлених на розвиток та реконструкцію існуючих на території міста об'єктів, розвиток туристичної галузі, а також на створення нових - промислового, житлового та соціально-культурного призначення.

Вирішення проблемних питань буде здійснюватися шляхом реалізації комплексу заходів з просування інвестиційного потенціалу міста, формування сприятливого інвестиційного клімату міста, надання інформаційної, організаційної та ресурсної підтримки суб'єктів підприємницької діяльності.

Виконання Програми передбачається протягом 2022-2026 років.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ТА ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ

Основними завданнями програми є:

- формування сприятливих нормативно-правових умов для започаткування та ефективного провадження підприємницької діяльності на основі дерегуляції регуляторної політики у сфері господарської діяльності;
- створення сприятливих умов для започаткування нових та розвитку існуючих підприємств, підвищення їх конкурентоздатності;
- надання організаційної, інформаційно-консультаційної та ресурсної підтримки суб'єктам підприємництва;
- розвиток інфраструктури підтримки підприємництва, підвищення якості та розширення спектра послуг;
- підтримка ділової та інвестиційної активності, сприяння суб'єктам підприємництва у просуванні власної продукції та послуг;
- формування інвестиційно-привабливого іміджу міста як території, сприятливої для інвестування, співробітництва і відпочинку;
- популяризація підприємницької діяльності, розширення можливостей інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання;
- налагодження ефективного партнерства «влада-бізнес» для вирішення соціально-економічних проблем міста;
- сприяння зниженню енергоємності та підвищення екологічності місцевої економіки;
- підтримка креативної економіки;
- підготовка інвестиційних пропозицій міста, в тому числі проектів державно-приватного партнерства;
- активізація інвестиційної діяльності, створення «точок росту» для залучення інвестицій в економіку;
- надання постінвестиційної підтримки інвесторам;
- розширення міжрегіонального та міжнародного співробітництва.

План заходів та етапи реалізації програми на 2022-2026 роки

№ з/п	Зміст заходів	Виконавці	Термін виконання
1	2	3	4
1	Удосконалення нормативно правового регулювання забезпечення перегляду та відстеження результативності регуляторних актів	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради, комунальні підприємства	2022-2026 роки
2	Адміністрування та підтримка актуальної інформації в рубриках «Регуляторна політика» (планування, проекти регуляторних актів, діючі	Департамент економіки та розвитку	2022-2026 роки

	регуляторні акти, відстеження, річні звіти про здійснення регуляторної діяльності»		
3	Проведення заходів та підготовка матеріалів для підтримки кредитного рейтингу міста та рейтингу інвестиційної привабливості	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради, комунальні підприємства	2022-2026 роки
4	Формування та наповнення бази даних інвестиційних пропозицій міста приватної та комунальної власності: зокрема: підготовка збір та узагальнення інвестиційних проектів та пропозицій міста; - інформація про земельні ділянки, що можуть бути запропоновані потенційним інвесторам, в т.ч. «greenfield» та «brownfield»; - замовлення та адаптація документів технічного та юридичного спрямування до міжнародних стандартів; - сприяння місцевим підприємствам у пошуку партнерів та інвесторів	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради, комунальні підприємства, зацікавлені суб'єкти підприємницької діяльності (за згодою)	2022-2026 роки
5	Підтримка актуальної інформації про можливості у залученні грантів, навчання, участі у проектах, залучення міжнародної технічної допомоги на сайті міської ради та сторінці «Facebook»	Департамент економіки та розвитку	2022-2026 роки
6	Просування інвестиційних можливостей міста: - постійне оновлення інвестиційного паспорту міста; - підтримка та адміністрування розділу сайту Черкаської міської ради «Розвиток міста»; - промоція інвестиційного та туристичного потенціалу міста; - розроблення, постійне оновлення та розповсюдження інформаційно-презентаційних матеріалів; - підготовка та представлення електронних презентацій та відеороликів про потенціал міста та пріоритетні проекти; - участь у міжнародних та міжрегіональних заходах інвестиційного, туристичного та іміджевого спрямування тощо	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради, комунальні підприємства та представники бізнесу	2022-2026 роки
7	Розвиток міжрегіонального та міжнародного співробітництва, зокрема із залученням суб'єктів підприємницької діяльності	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за	2022-2026 роки

		згодою)	
8	Організація прийомів офіційних делегацій, представників міжнародних організацій, фінансових інституцій, ділових партнерів для вирішення можливих питань співробітництва	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
9	Інформаційно-консультаційна підтримка суб'єктів господарювання з питань здійснення підприємницької діяльності, оподаткування, залучення інвестиційних коштів, кредитування та міжнародної технічної допомоги	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
10	Проведення зустрічей з підприємницькими колами міста щодо обговорення проблемних питань та пошуку шляхів їх вирішення (зокрема Ради підприємців, Ради директорів підприємств міста, іншими організаціями та об'єднаннями)	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради та державні виконавчі органи, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
11	Проведення аудиту та досліджень галузей з питань розвитку бізнесу, залучення інвестицій, опитувань суб'єктів підприємницької діяльності щодо проблем ведення бізнесу, якості надання адміністративних послуг та пропозицій по їх удосконаленню тощо	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради та державні виконавчі органи, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
12	Надання одноразових виплат допомоги по безробіттю для зайняття підприємницькою діяльністю та дотацій роботодавцям на створення додаткових робочих місць для працевлаштування безробітних	Черкаський міський центр зайнятості, департамент економіки та розвитку	2022-2026 роки
13	Проведення заходів з підтримки місцевих товаровиробників, зокрема організації місцевих ринків, ярмарків та сезонної торгівлі ярмарків із залученням суб'єктів підприємницької діяльності міста	Департамент економіки та розвитку, КП «Черкаські ринки», громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
14	Участь у виставках, ярмарках, форумах, семінарах, презентаціях, бізнес-місіях інших заходах економічного спрямування, зокрема за участі представників місцевого бізнесу	Департамент економіки та розвитку, суб'єкти підприємницької діяльності, їх громадські спілки та об'єднання (за згодою)	2022-2026 роки
15	Організація навчальних семінарів, практикумів, круглих столів тощо з питань нормативного регулювання підприємницької діяльності з залученням відповідних державних структур та підприємницьких кіл	Департамент економіки та розвитку, інші виконавчі органи міської ради, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки

		згодою)	
16	Проведення заходів щодо популяризації підприємницької діяльності (висвітлення історій успіху, досягнень, відзначення Дня підприємця тощо)	Департамент економіки та розвитку, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
17	Розвиток фінансових механізмів підтримки підприємництва: - часткове відшкодування витрат суб'єктів підприємницької діяльності за залученими кредитами, - на участь у виставково-презентаційних заходах, - заходів з цифровізації (створення сайтів, онлайнпродажі тощо) - проведення енергоефективних заходів; - підтримка пріоритетних проектів з міського бюджету, зокрема проектів «кругової економіки», підтримка проектів соціального підприємництва, розвитку інновацій тощо.	Департамент економіки та розвитку, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
18	Підвищення ефективності діяльності та якості послуг Центру надання адміністративних послуг	Департамент управління справами та юридичного забезпечення, департамент економіки та розвитку, Черкаський міський центр зайнятості, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
19	Створення та функціонування Центру підтримки підприємництва та розвитку креативних індустрій	Департамент економіки та розвитку, громадські спілки та об'єднання з питань підприємництва (за згодою)	2022-2026 роки
20	Створення та організація діяльності Індустріального парку на території міста	Департамент економіки та розвитку, департамент архітектури та містобудування	2022-2026 роки

ОБСЯГИ І ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ

Фінансування Програми здійснюється відповідно до діючого законодавства в межах фінансових можливостей за рахунок коштів бюджету Черкаської міської територіальної громади за кодами програмної класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів та інших джерел незаборонених законодавством.

№ з/п	Завдання	Загальний фонд, тис.грн. (прогнози обсяги)				
		2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік

1	Послуги залучених фахівців (консультантів та інших фахівців щодо підготовки інвестиційних проектів, заявок на фінансування, техніко-економічної та іншої документації, юридичний супровід, переклад тощо)	295,0	295,0	298,0	320,0	360,0
2	Послуги з проживання, харчування, організації трансферу та супроводу в рамках прийомів представників міжнародних делегацій, міжнародних організацій, фінансових інституцій тощо для вирішення можливих питань співробітництва	180,0	200,0	200,0	220,0	250,0
3	Проведення аудиту та досліджень галузей з питань розвитку бізнесу, залучення інвестицій, опитувань суб'єктів підприємницької діяльності тощо	200,0	200,0	230,0	250,0	270,0
4	Оплата послуг з виготовлення презентаційно-інформаційної продукції	63,8	65,0	65,0	70,0	75,0
5	Оплата послуг з виготовлення фото та відеоматеріалів	50,0	55,546	58,324	60,0	65,0
6	Участь у виставках, ярмарках, форумах, семінарах, презентаціях, бізнес-місіях інших заходах економічного спрямування, зокрема за участі представників бізнесу	90,0	90,0	100,0	130,0	150,0
7	Організація освітніх заходів у різних форматах, навчальних семінарів, практикумів, круглих столів тощо з питань підприємницької діяльності	180,0	200,0	220,0	240,0	260,0
8	Надання часткової компенсації ставок за кредитами суб'єктам підприємницької діяльності	1360,0	1460,0	1490,0	1600,0	1800,0
9	Надання фінансової підтримки суб'єктам підприємницької діяльності шляхом часткового відшкодування витрат на участь у виставково-ярмаркових заходах, реалізацію заходів з цифровізації, енергоефективних заходів	150,0	150,0	150,0	180,0	200,0
10	Фінансова підтримка бізнес-	200,0	200,0	250,0	300,0	400,0

	проектів					
	Всього	2768,8	2915,546	3061,324	3370,0	3830,0
		Спеціальний фонд, тис.грн. (прогнозний обсяг)				
		2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік
11	Створення та функціонування Центру підтримки підприємництва та розвитку креативних індустрій	1000,0	2000,0	2000,0	1000,0	1000,0
12	Створення та організація діяльності Індустріального парку на території міста	1000,0	5000,0	5000,0	2000,0	2000,0
	Всього	2000,0	7000,0	7000,0	3000,0	3000,0

Головними розпорядниками коштів бюджету Черкаської міської територіальної громади із видатків на реалізацію Програми є:

- департамент економіки та розвитку Черкаської міської ради (завдання 1-12);
- департамент архітектури та містобудування Черкаської міської ради (завдання 12).

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

Паспорт програми визначає суму коштів, необхідних для виконання програми, законодавчі підстави її реалізації, мету, завдання, напрямки діяльності, а також результативні показники, на підставі яких здійснюється контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів і аналіз бюджетної програми.

Паспорт програми затверджується у місячний термін після затвердження бюджету міста на відповідний період.

КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Контроль за виконанням Програми здійснюють міська рада, виконавчий комітет міської ради. Моніторинг виконання заходів Програми здійснюється департаментом економіки та розвитку Черкаської міської ради.

Відповідальним виконавцем Програми є департамент економіки та розвитку Черкаської міської ради та департамент архітектури та містобудування Черкаської міської ради. Відповідальний виконавець у процесі виконання програми забезпечує цільове та ефективне використання бюджетних коштів протягом усього строку реалізації відповідної програми у межах визначених бюджетних призначень.

Головні розпорядники коштів в межах своїх повноважень здійснюють оцінку ефективності програми, що передбачає заходи з моніторингу, аналізу та контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів. Оцінка ефективності програми здійснюється на підставі аналізу результативних показників, а також іншої інформації, що міститься у бюджетних запитах, кошторисах, паспортах бюджетних програм, звітах про виконання кошторисів та звітах про виконання паспортів бюджетних програм.

Результати оцінки ефективності бюджетних програм, а також висновки органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення фінансового контролю за дотриманням бюджетного законодавства, є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного бюджетного періоду, відповідних пропозицій до проекту бюджету на плановий

бюджетний період та до прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, включаючи зупинення реалізації відповідних бюджетних програм.

ОЧІКУВАНИЙ КІНЦЕВИЙ РЕЗУЛЬТАТ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Основними результатами, яких планується досягти, є:

- поліпшення бізнес-клімату у місті;
- поліпшення поінформованості потенційних інвесторів про можливості інвестування в економіку міста;
- активізація зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності;
- підвищення конкурентноспроможності місцевого бізнесу;
- розвиток співробітництва з підприємницькими колами;
- вирішення стратегічних завдань та покращення репутації міста Черкаси на регіональному та міжнародному рівнях.

№ з/п	Очікувані показники	Одиниця виміру	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	2026 рік
1	Затрати						
1.1	Послуги залучених фахівців (консультантів та інших фахівців щодо підготовки інвестиційних проектів, заявок на фінансування, техніко-економічної та іншої документації, юридичний супровід, переклад тощо)	тис.грн	295,0	295,0	298,0	320,0	360,0
1.2	Послуги з проживання, харчування, організації трансферу та супроводу в рамках прийомів представників міжнародних делегацій, міжнародних організацій, фінансових інституцій тощо для вирішення можливих питань співробітництва	тис.грн	180,0	200,0	200,0	220,0	250,0
1.3	Проведення аудиту та досліджень галузей з питань розвитку бізнесу, залучення інвестицій, опитувань суб'єктів підприємницької діяльності тощо	тис.грн	200,0	200,0	230,0	250,0	270,0
1.4	Оплата послуг з виготовлення презентаційно-інформаційної продукції	тис.грн	63,8	65,0	65,0	70,0	75,0
1.5	Оплата послуг з виготовлення фото та відеоматеріалів	тис.грн	50,0	55,546	58,324	60,0	65,0
1.6	Участь у виставках, ярмарках, форумах, семінарах, презентаціях, бізнес-місіях інших заходах економічного спрямування, в т.ч. за участі представників місцевого бізнесу	тис.грн	90,0	90,0	100,0	130,0	150,0
1.7	Організація освітніх заходів у	тис.грн	180,0	200,0	220,0	240,0	260,0

	різних форматах, навчальних семінарів, практикумів, круглих столів тощо з питань підприємницької діяльності						
1.8	Надання часткової компенсації ставок за кредитами суб'єктам підприємницької діяльності	тис.грн	1360,0	1460,0	1490,0	1600,0	1800,0
1.9	Надання фінансової підтримки суб'єктам підприємницької діяльності шляхом часткового відшкодування витрат на участь у виставково-ярмаркових заходах, реалізацію заходів з цифровізації, енергоефективних заходів	тис.грн	150,0	150,0	150,0	180,0	200,0
1.10	Надання фінансової підтримки на реалізацію бізнес-проектів	тис.грн	200,0	200,0	250,0	300,0	400,0
2	Продукти						
2.1	Кількість послуг залучених фахівців	од.	8	8	8	9	9
2.2	Кількість послуг з проживання, харчування, організації трансферу, супроводу тощо	од.	12	12	12	12	12
2.3	Кількість проведених заходів з досліджень, аудиту, опитувань тощо	од.	4	4	4	5	5
2.4	Кількість виготовленої презентаційно-інформаційної продукції	од.	1000	1000	1000	1000	1000
2.5	Кількість послуг з виготовлення фото та відеоматеріалів	од.	2	2	2	2	2
2.6	Кількість заходів, у яких планується взяти участь	од.	3	3	3	4	4
2.7	Кількість організованих освітніх заходів з питань підприємницької діяльності	од.	10	10	11	12	12
2.8	Кількість суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали часткову компенсацію ставок за кредитами	од.	12	13	13	14	15
2.9	Кількість суб'єктів підприємницької діяльності які отримали часткове відшкодування витрат на участь у виставково-ярмаркових на участь у виставково-ярмаркових заходах, реалізацію заходів з цифровізації, енергоефективних заходів	од.	10	10	10	12	13
2.10	Кількість підтриманих бізнес-проектів	од.	5	5	6	6	8
3	Ефективність						
3.1	Середня вартість послуги із залучення фахівців	тис.грн	36,875	36,875	37,25	40,0	45,0
3.2	Середня вартість послуги з проживання, харчування, організації трансферу, супроводу тощо	тис.грн	15,0	16,6	16,6	18,33	20,83

3.3	Середня вартість послуги з досліджень, аудиту, опитувань тощо	тис.грн	50,0	50,0	57,5	62,5	67,5	
3.4	Середня вартість презентаційно-інформаційної продукції	тис.грн	0,0638	0,065	0,065	0,07	0,075	
3.5	Середня вартість послуги з виготовлення фото- та відеоматеріалів про місто	тис.грн.	25,0	27,773	29,162	30,0	32,5	
3.6	Середня вартість послуги з участі у виставках, ярмарках, форумах, презентаціях та інших заходах	тис.грн.	30,0	30,0	33,33	32,5	37,5	
3.7	Середні витрати на організацію одного заходу	тис.грн.	18,0	20,0	20,0	20,0	21,66	
3.8	Середній обсяг відшкодувань по кожному кредиту в рік на одного суб'єкта підприємницької діяльності	тис.грн	113,33	112,3	114,61	114,28	120,0	
3.9	Середній обсяг відшкодувань на одного суб'єкта підприємницької діяльності на участь у виставково-ярмаркових заходах, реалізацію заходів з цифровізації, енергоефективних заходів	тис.грн	15,0	15,0	15,0	15,0	15,38	
3.10	Середній розмір фінансової підтримки на реалізацію бізнес-проектів	тис.грн	40,0	40,0	41,66	50,0	50,0	
4	Якості							
4.1	Відсоток отриманих послуг залучених фахівців до запланованого	%	100	100	100	100	100	
4.2	Відсоток отриманих послуг з проживання, харчування, організації трансферу, супроводу тощо до запланованого	%	100	100	100	100	100	
4.3	Відсоток отриманих послуг з досліджень аудиту, опитувань, тощо до запланованого	%	100	100	100	100	100	
4.4	Відсоток розповсюдженої презентаційно-інформаційної продукції до запланованого	%	100	100	100	100	100	
4.5	Відсоток виготовлених фото та відеоматеріалів про місто до запланованого	%	100	100	100	100	100	
4.6	Відсоток участі у заходах до запланованого	%	100	100	100	100	100	
4.7	Відсоток проведених заходів освітнього спрямування до запланованого	%	100	100	100	100	100	
4.8	Відсоток відшкодувань по кредитам суб'єктів підприємницької діяльності в рік до запланованого	%	100	100	100	100	100	
4.9	Відсоток відшкодувань на одного суб'єкта підприємницької	%	100	100	100	100	100	

	діяльності на участь у виставково-ярмаркових заходах, реалізацію заходів з цифровізації, енергоефективних заходів до запланованого						
4.10	Відсоток підтриманих бізнес-проектів до запланованого	%	100	100	100	100	100

В зв'язку із значним обсягом необхідних інвестицій на реалізацію проектів, можливістю залучення коштів ДФРР, приватних інвестицій, очікувані показники по заходах зі створення та функціонування Центру підтримки підприємництва та розвитку креативних індустрій, а також створення та організації діяльності Індустріального парку на території міста будуть визначені у паспорті бюджетної програми в залежності від обсягів та джерел фінансування.

Додаток 2
до рішення міської ради
від _____ № _____

Звіт про виконання міської Програми сприяння залученню інвестицій та розвитку підприємництва у м.Черкаси на 2017-2021 роки

В рамках заходів Програми сприяння залучення інвестицій та розвитку підприємництва у м.Черкаси на 2017-2021 роки розроблено та забезпечується розповсюдження інформаційних буклетів «Черкаси представляють», «Черкаси представляють (інвестиційні проекти)», «Інвестиційний паспорт міста», презентаційний буклет «Черкаси» та виготовлення фото- і відеоматеріалів про місто бізнесового та інфраструктурного спрямування, туристичного спрямування. Регулярно оновлюється інформація для каталогу експортноорієнтованих виробників «Cataloge Buy from Cherkasy region». Також забезпечується організація навчальних семінарів, практикумів, круглих столів з питань підприємницької діяльності. З 2021 році, за ініціатииви депутатського корпусу, впроваджено фінансову підтримку суб'єктам підприємницької діяльності шляхом часткового відшкодування ставок по залученим кредитам та на участь місцевих товаровиробників у виставкових заходах.

Забезпечується регулярне розміщення та оновлення інформації Департаменту економіки та розвитку у 45 рубриках на сайті Черкаської міської ради на сайті Черкаської міської ради («Профіль міста Черкаси», «Карта розвитку міста», «Бізнес», «Інвестору», «Міжнародна діяльність», «Регуляторна політика» та ін.).

Регулярно розповсюджується та розміщується на сайті міської ради і сторінці «Facebook актуальна інформація щодо грантів, програм, конкурсів та стажувань серед потенційних реципієнтів (структурних підрозділів ЧМР, музеїв, культурних, спортивних та освітніх організацій).

Підтримується в актуальному стані інформація на порталі Start Business Challenge, розробником якого є Офіс ефективного регулювання (BRDO), який фінансується Європейським Союзом в рамках проекту FORBIZ та Ініціатииви EU4Business. Портал надає покрокові інструкції з детальною інформацією про дозвільні документи, що необхідні для реєстрації та започаткування бізнесу,

зокрема як відкрити в місті Черкаси сто вісімнадцять видів бізнесу: <https://sbc.regulation.gov.ua/city/27761>. Черкаси локалізовано на інформаційному порталі з 2019 року.

Також продовжується робота щодо підвищення прозорості у муніципальному секторі, розвитку Smart напрямку та щодо впровадження принципів оприлюднення і сталого використання відкритих даних. З 2020 року за допомогою сервісів Arc GIS та Google My Maps на офіційному порталі Черкаської міської ради реалізовано Інтерактивний проект «Вітрина даних міста Черкаси». Проект сприяє поширенню інформації про місто в реальному комунікативному середовищі.

В рамках спільного проекту з ПАТ «ВФ Україна» відкритий туристичний маршрут Vodafone Smart Routes у м. Черкаси «Крилата стежка», обладнаний табличками з QR-кодами.

Забезпечується організація та координація проектів міжнародної та міжрегіональної співпраці та забезпечення належного представлення міста у міжнародних заходах, зокрема:

Проект «Місцеві ініціативи задля стабільної України (Link)	Регіональний Центр для Центральної та Східної Європи (РЕЦ). Черкаси брали участь в реалізації проекту «Місцеві ініціативи задля стабільної України (Link)», основні умови якого передбачали проведення ряду тренінгів для представників міської ради та реалізацію пріоритетного муніципального енергоефективного проекту.	2016-2017
Проект з дослідження модернізації системи поводження з відходами у м. Черкаси	Фінансувався за рахунок гранту Французької Республіки. В результаті реалізації проекту компанією BETEN INGENIERIE представлено техніку економічне обґрунтування, бізнес-план та варіанти фінансування впровадження модернізованого міського комплексу з управління відходами.	2016 – 2017
Партисипативна демократія та обґрунтовані рішення на місцевому рівні в Україні	Черкаси стали одним з 10-ти учасників проекту, що реалізувався Асоціацією міст України спільно з Норвезькою асоціацією місцевих і регіональних влад за фінансування та підтримки МЗС Норвегії, націленого на підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування у сфері місцевих фінансів. В рамках даного проекту у м.Черкаси в 2018 році було створену робочу групу, яка працює над вирішенням таких завдань, як забезпечення відшкодування витрат за лікування мешканців інших територіальних громад, переведення окремих закладів на самокупність, впровадження інноваційних технологій на вторинному рівні надання медичної допомоги, впровадження Концепції паркування транспортних засобів на території м.Черкаси.	2018 рік і по цей час
Енергоефективність у громадах II	В рамках Механізму Підтримки послуг з енергоефективності для громадських будівель проекту «Енергоефективність у громадах II», який реалізується компанією «Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH» за дорученням Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ). заклади охорони здоров'я, підпорядковані Департаменту охорони здоров'я та медичних послуг Черкаської міської ради долучилися до конкурсу щодо проведення термографічного обстеження будівель лікарень, оголошеного у жовтні місяці 2019 року.	2019 – 2020 роки
Європейська енергетична відзнака (СЕВ)	Три українських міста, зокрема Черкаси, було відібрано до участі у другому етапі пілотного проекту Європейської енергетичної Відзнаки (СЕВ), що реалізується за фінансової підтримки Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO). СЕВ є міжнародним інструментом підтримки міст, націлених на стійку енергетичну політику та міський розвиток шляхом раціонального використання енергоресурсів та збільшення частки відновлювальних джерел в енергетичному балансі міста. Для муніципалітетів участь в СЕВ вважається цінним підтвердженням проактивної енергетичної політики, а також визнанням високої якості управління містом, що, в свою чергу, є важливим для міжнародних донорів та потенційних інвесторів.	2020 рік і по цей час

За звітний період підготовлено та укладено міжнародні угоди про

співпрацю:

- Угоду про встановлення побратимських відносин між м. Черкаси та м. Кушадаси (Туреччина);

- Угоду про співпрацю між Черкаською міською радою і Мозирським районним виконавчим комітетом (Білорусія);

- Угоду про встановлення побратимських відносин і співробітництва між м. Черкаси (Україна) та м. Фергана (Узбекистан);

- Угода про встановлення побратимських відносин та співпраці між м. Черкаси (Україна) та м. Ечміадзин (Республіка Вірменія).

Також поновлено Угоду про дружбу і співпрацю між м. Черкаси (Україна) та провінцією Ваньчжоу (муніципалітет Чунцін, Китайська Народна Республіка).

При сприянні міського центру зайнятості проводилось надання одноразових виплат допомоги по безробіттю для зайняття підприємницькою діяльністю та дотацій роботодавцям на створення додаткових робочих місць для працевлаштування безробітних Черкаський міський центр зайнятості, департамент економіки та розвитку

Найменування показника	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р. (станом на 01.10)	Всього го осіб
Чисельність працівників, за яких роботодавцю надається компенсація фактичних витрат по сплаті єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, осіб	57	93	94	39	21	304
Чисельність безробітних, які організували власну справу, осіб	20	12	16	13	2	63

Протягом 2017-2021 років забезпечувалась організація місцевих ярмарків та сезонної торгівлі із залученням суб'єктів підприємницької діяльності міста.

Загалом за 2017-2021 роки на організацію заходів програми профінансовано з бюджету 314 817,0 грн. Проаналізувавши ефективність заходів програми, враховуючі кількісні показники результативності програми, можна зробити висновок, що мета програми досягається. За останні декілька років основні показники зовнішньоекономічної діяльності, діяльності суб'єктів підприємницької діяльності зберегли позитивну тенденцію до зростання. Також стабільно збільшуються доходи міського бюджету, зокрема за рахунок єдиного податку, ПДФО та податку на майно. Однак, не зважаючи на позитивні тенденції, залишаються актуальними проблемні питання, що потребують особливої уваги, активної підтримки та забезпечення заходів по їх вирішенню з боку міської влади, особливо у «постковідний період».

**Директор департаменту
економіки та розвитку**

Ірина УДОД